

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת מטות - מסעי

תש"פ

עיה"ק צפת

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צָוָה ה'. אִישׁ כִּי יָדַר נָדַר לַה' אוֹ הִשָּׁבַע שְׁבַע לְאִסָּר אֲסָר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (במדבר ל, ב-ג). מפירוש רש"י עולה שראשי המטות הם הנשיאים, וצריך להבין מדוע אם כן נאמר "אל ראשי המטות", ולא נאמר בפירוש "אל הנשיאים". עוד צריך להבין מדוע לא נאמר כמו בכל התורה "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל ראשי המטות" וגו'.

ויש לומר בביאור הענין שהתורה באה ללמד אותנו כמה גדול כח הדיבור של בני ישראל, שעל ידי דיבור יכול יהודי לאסור דבר על עצמו בנדר כמו הקדש, דאיתא בגמ' נדרים שעל ידי נדר אוסר את הדבר על עצמו כהקדש, מה שאין כן אומות העולם שאין להם כח דיבור זה. דאף שקיי"ל שהנכרים נודרים נדרים ונדבות כישראל (נזיר סב.), כתב הרמב"ם דמ"מ אינם יכולים להקדיש במאמר פיהם. וזה הטעם שנאמר כאן "וידבר משה אל ראשי המטות", לרמוז שעל ידי הדיבור יכול האדם "להטות" איזה ענין לכאן או לכאן.

עוד יש לומר שהתורה באה ללמדנו מעלת כח הדיבור של משה רבינו ע"ה שהוא עצמו תורה. דהנה איתא (מועד קטן טז:) שהקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטלה, וכבר הקשה בזה"ק (ח"א מה:) איך יתכן דבר זה. ובסה"ק נועם אלימלך (ויצא ד"ה ויעקב) תירץ קושיה זו, וזל"ק: "והצדיק בתורתו הקדושה הוא בורא שמים חדשים, וכבר אמרתי הטעם שהצדיק יכול לבטל הדינים, הקדוש ברוך הוא גוזר והצדיק מבטל, הוא על ידי זה מחמת שהגזירה נגזרה באיזה עולם, והצדיק עושה שמים חדשים, ונמצא לא היה הגזירה בזה העולם, וממילא הגזירה בטילה", עכל"ק.

ובזה יובן גם מאמר הגמ' בקידושין (מ:): "ר' אלעזר בר' שמעון אומר, לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות וכו'", והיינו כנ"ל ע"י שברא המעשיו הטובים עולמות חדשים.

ויש לומר עוד על פי מה שכתב כאן רש"י שיש הפרש בין נבואת משה רבינו ע"ה לנבואת שאר הנביאים, וז"ל: "זה הדבר - משה נתנבא בכה אמר ה' כחצות הלילה, והנביאים נתנבאו בכה אמר ה', מוסף עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר".

והיינו שנבואת כל הנביאים היו צריכים לעמול להבינם איך יובנו הדברים על פי תורה, אך נבואת משה רבינו ע"ה היתה מובנת כיון שזה גופא תורה.

ואפילו על ידי שיחת חולין יכולים להטות דבר, כמו שאמרו חז"ל בגמ' עבודה זרה (יט:): שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד". וכתב אא"ז בסה"ק תולדות אדם (פרשת מצורע ד"ה זאת) וזל"ק: "וכמו ששמעתי מספרים מרבי אלימלך זצ"ל, שהיה עוסק בין מנחה למעריב בסיפורי מעשיות בדברים פשוטים, וכל אחד ואחד שהיה אז בעת שדיבר דבריו לקחו לעצמו מוסר, והתעוררו על ידי סיפוריו", עכל"ק.

והנה איתא בזוה"ק (ח"א קלד.) דהקב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, והיינו שבריאת העולם היתה על פי התורה, וכן הנהגת העולם היא על פי התורה, דהקב"ה מקיים את התורה. ובשעה שהצדיק אומר איזה דבר, נעשה מזה תורה, וממילא הקב"ה מקיימו. וכן כשהצדיק מבטל איזה גזירה הקב"ה מסכים עמו, כי מדיבור הצדיק נעשה תורה, והקב"ה מקיימה.

וזה הטעם שנאמר "וידבר משה אל ראשי המטות", ולא נאמר וידבר ה' אל משה וגו', לומר שמה שדיבר משה עם ראשי המטות זהו גופא דבר ה', כי דיבוריו הן הן גופי תורה. ולימד אותם שעל ידי הדיבור יתכן להטות דבר.

אכן צריך שיהיה הדיבור שמור בקדושה ובטהרה, ולא לדבר דברים אסורים ודברים מאוסים, כמאמר הכתוב "לא יחל דברו", שפירש רש"י "לא יעשה דבריו חולין". יעזור השי"ת שנזכה לבנין בית המקדש ולקבל פני משיח צדקנו בב"א.

לקבלת הגיליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com